

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

ŽIVOTNÍ HODNOTY ČESKÉ SPOLEČNOSTI OPTIKOU SCHWARTZOVY METODY

BC. KLÁRA PODSEDNÍKOVÁ, KATEDRA SOCIOLOGIE FF UK

Podkládaná diplomová práce je empirického charakteru. Zabývá se problematikou měření hodnot v sociologii, především se specificky vnuje měření celospolečenských hodnot pomocí Schwartzovy metody. Za cíl si diplomantka vytyčila zprvu představení metodologického postupu a využití Schwartzovy metody a zadruhé aplikaci této metody na českou společnost.

Práce je dobře logicky strukturována. V první části diplomantka nejprve stručně vysvětluje pojem hodnoty v sociologii, především odkazuje jak na své tak české sociology zabývajícími se tímto tématem. Tato kapitola by případně snesla utěšně do podoby, čímž by získala na přehlednosti. Dále diplomantka představuje podle ní klíčové koncepty měření hodnot v sociologii (Hofstede, Inglehart, Rokeach), kde by kromě jejich výkladu mohlo být i více kritického zhodnocení (u Ingleharta je). Stejně je výklad samotné Schwartzovy metody. Je zde velmi dobře ukázána návaznost na předchozí uvedené metody měření hodnot, podrobně popsán vývoj metody včetně jejích modifikací. Kladně hodnotím, že první část práce vyúsňuje ve formulaci hypotéz, které jsou diplomantce podkladem pro analytickou část práce. Hypotézy týkající se souvislosti jednotlivých hodnot se základními sociodemografickými proměnnými a pravolevou orientací respondenta diplomantka formuluje na základě poznatků ze Schwartzova celospolečenského výzkumu hodnot.

Analytická část práce má za cíl popis celospolečenských hodnot české společnosti, především oceňuje, že podkladem jsou prakticky nejnovější přístupná data z poslední vlny ESS z roku 2012. Diplomantka podává velmi precizní popis použitých dat, jasně vysvětluje operacionalizaci teorie do dotazníkových otázek. Oceňuje také přehledné a srozumitelné vysvětlení jednotlivých kroků analýzy, které tak může posloužit dalším badatelům při práci s touto metodou. Samotná analýza, jak korelační tak i regresní, obsahují všechny statistické náležitosti. Výsledky analýz jsou přehledně zpracovány do tabulek a názorných grafů. Také konkrétní interpretaci zjištěných výsledků považuji za vcelku zdařilou, i když stručnou. Za velmi dobrý postupek považuji například vložení vlivu vzdělání na utváření hodnotových

obecně (str. 60). Domnívám se, že někde by byla hlubší interpretace jistě přínosná, například u vztahu mezi těmi hodnotami k orientaci respondenta na pravolevé škále by bylo zajímavé se zamyslet, co znamenají české šodchylky od původní hypotézy (str. 55). Oceňuji také střízlivý přístup k těm výstupům: úspěch, že je tam vůbec náznak kruhu (str. 43). Závěr práce přehledně shrnuje výsledky analýzy hodnot pro českou společnost, diplomantka navrhuje srovnání hodnot s hodnotami vyznávanými českou společností před padesáti lety, možná i v těchto deset let (první vlna ESS) mohlo nějaký posun ukázat. Závěr by se mohl více věnovat i kritickému zhodnocení užití Schwartzovy metody, jestliže jedním z cílů práce bylo její představení.

Z formálního hlediska práce splňuje požadavky na diplomovou práci. Je psána srozumitelným a kultivovaným odborným jazykem, obsahuje abstrakt v češtině i angličtině, osnovu práce a seznam literatury. Je zde uveden i seznam tabulek a grafů, ale jen za analytickou část, chybí ošlování schémat z první části. Také název tabulky doporučuji zařadit. Tabulka č. 1: Název a v textu uvádět konkrétní číslo tabulky, na kterou se odkazuje. Grafickou podobu tabulek a grafů jinak hodnotím jako velmi dobrou. U seznamu literatury je třeba sjednotit uvádění celých křestních jmen autorů nebo jen iniciál.

Impresivně uvedené připomínky se jedná o velmi kvalitně zpracovanou diplomovou práci, prokazující vysokou schopnost diplomantky. Na jejím základě by mohl vzniknout odborný článek, který by mohl vyplnit prázdné místo zpracování celospolečenských hodnot z výzkumu ESS za českou republiku.

Celkově hodnotím předkládanou diplomovou práci na výbornou.

Praze 23. ledna 2014

PhDr. Markéta Sedláčková, Ph.D.